

پاسخنامه صرف ۱

سؤالات چهارگزینه‌ای (۲ نمره)

۱- ب

۲- الف

۳- ج

۴- ج

سؤالات تشریحی (۱۸ نمره)

- ۱- دو اصطلاح «ادغام» و «تحفیف» را تعریف کرده، بیان کنید هریک از مثال‌های زیر کدام یک از این دو به شمار می‌آید.
 (ب) یَوَدُ ← سَلْ : (ا) إِسَّالٌ ← يَوَدُ :

تحفیف: به تغییراتی که بر روی همze واقع می‌شود، تخفیف می‌گویند. تبدیل شدن همze به حرف عله و حذف آن را نیز تخفیف گویند. (۷۵/.)

ادغام: به تغییراتی که بر روی کلمات مضاعف واقع می‌شود ادغام می‌گویند. / داخل کردن یک حرف در حرف ما بعد، و مشدده نمودن حرف پس از آن را ادغام گویند. (۷۵/.)
 (ب) ادغام (۲۵/.) (ا) تحفیف (۲/.)

۲- وزن کلمات زیر را مشخص کنید.

ا) فُلْ :

ب) جَاهْ :

ج) يَخْسُونَ :

د) سَلْمَ :

ا) فُلْ :

ب) عَقَلْ :

ج) يَعْمَونَ :

د) فَعَلْ :

۳-

افعال زیر را به صورت مجهول تبدیل کنید. (از میان ۶ مورد زیر، تنها به ۴ عدد پاسخ گویید)

- (ا) يَرْمِيْنَ : (ب) إِضْرِيْبَا : (ج) صَارِبَ : (د) يَسْتَخْرِجُ :

ه) اَفْتَلَ :

و) قِيْ :

- (ا) يُرْمِيْنَ : (ب) لُصْرَبَا : (ج) صُورَبَ : (د) يُسْتَخْرِجُ :

و) لُقْتَ :

ه) اَفْتَلَ :

د) يَسْتَخْرِجُ :

ج) صَارِبَ :

د) يَسْتَخْرِجُ :

۴- موارد خواسته شده زیر را بنویسید.

ا) بَرْمِيْ (جمع مذكر غایب):

ج) لِيَخْفَ (مشی مذكر مخاطب):

ا) يَرْمُونَ :

ب) يَعْتَمَا :

ج) خِيفَا :

د) فِرْسِيْ :

۵-

با توجه به گزینه‌های داده شده، دو قاعدة اختصاصی باب «افعال» و «تفعل» را توضیح دهید.

- (ا) ظَلْمٌ ← إِفْتَلَ ← اَظَلَّمَ :

ب) ذَكَرَ ← تَفَعَّلَ ← إِذَكَرَ :

ا) در صورتیکه فاء الفعل ماده‌ی به کار رفته در باب افتعال حرف ظاء باشد، تاء باب، به طاء تبدیل می‌شود و سپس در یکدیگر ادغام می‌شوند: اَظَلَّمَ. (۱)

ب) در صورتیکه فاء الفعل حرف ذال باشد، جائز است تای باب همجننس فاء الفعل گردد و سپس در یکدیگر ادغام شوند: ذَكَرَ و در مواردی که ادغام مستلزم ابتدا به ساکن است، همze وصل مکسوری در ابتدای کلمه می‌آوریم: إِذَكَرَ. (۱)

۶-

با توجه به ترجمه‌های فارسی، تعیین کنید که هریک از افعال به کار رفته در عبارات زیر در کدامیک از معانی ابواب ثالثی مزید به کار رفته است.

۱- اتخاذ / ۲- تکثیر / ۳- تجنب / ۴- تکلف / ۵- تشیه / ۶- مطاوعه / ۷- صیرورت / ۸- واجدیت / ۹- نسبت / ۱۰- مبالغه

ا) غَلَقَتُ الْأَبْوَابَ = درهای فراوانی را بستم:

ج) تَمَارِضَ زَيْدً = زید خود را به مریضی زد:

ه) كَفَرَتُ زَيْدًا = زید را کافر شمردم:

ز) تَبَيَّنَ زَيْدًا = زید را به فرزندی گرفت:

ب) تَشَجَّعَ عَلَيِّ = علی به زحمت از خود شجاعت نشان داد:

د) أَقْفَرَ الْبَلْدُ = شهر دچار ویرانی شد:

و) اجتَمَعَ الْقَوْمُ = مردان جمع شدند:

ح) إِحْمَرَ الْحَدِيدُ = آهن بسیار سرخ شد:

ا) تکثیر ب) تکلف ج) تشیه د) واجدیت ه) نسبت و) مطاوعه ز) اتخاذ ح) مبالغه (۸ مورد - هرکدام .۲۵/.)

۷-

ترجمه فارسی هریک از فعل‌های زیر را بنویسید.

ا) لَمَّا يَذَهَبْ :

ب) لَيَذَهَبْ :

ج) لَا يَذَهَبْ :

د) لَنْ يَذَهَبْ :

ا) هنوز نرفته است ب) دارد می‌رود ج) نخواهد رفت د) هرگز نخواهد رفت

۸- از بین افعال داده شده گزینه مناسب را انتخاب کنید.

- ب) الحسُّ والحسينُ (يَخْشَىُ □ يَخْسُونَ □ يَخْشِيَانَ ■)
د) الرجال (يَدْهَبَنَ □ يَدْهَبُنَ ■ يَضْرِبَنَ □ يَضْرِبُنَ ■)
ج) زيدُ (يَضْرِبَنَ ■ يَصْرِيبَنَ □ يَضْرِبُنَ □)
-
- أ) يَدْعُونَ ب) يَخْشِيَانَ ج) يَضْرِبَنَ د) يَدْهَبَنَ

۹- مصدر یا فعل مناسب کلمات زیر را بنویسید. (از میان ۶ مورد زیر، تنها به ۴ عدد پاسخ گویید)

- أ) ماضی «كذاب» : ب) مصدر «إِرْكَي» : ج) ماضی «إِيضاًضاً» : د) ماضی «استقام» :
هـ) ماضی «قتال» : و) ماضی «إِقْامَة» :
-
- أ) كذب ب) تركية ج) استقامة د) ايضاض هـ) قتال و) اقام